

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
08.04.2022
Hetkel kehtiv
RT I, 29.03.2022, 8

Finantsinspektsiooni seadus¹

Vastu võetud 09.05.2001

[RT I 2001, 48, 267](#)

jõustumine 01.01.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
20.02.2002	RT I 2002, 23, 131	01.07.2002
04.12.2002	RT I 2002, 105, 612	02.01.2003
03.12.2003	RT I 2003, 81, 544	01.01.2004
14.04.2004	RT I 2004, 36, 251	01.05.2004
08.12.2004	RT I 2004, 90, 616	01.01.2005
09.02.2005	RT I 2005, 13, 64	18.03.2005
19.10.2005	RT I 2005, 59, 463	15.11.2005, e-raha asutuste osas e-raha asutuste seaduse jõustumisel
22.11.2006	RT I 2006, 56, 417	01.01.2007
14.12.2006	RT I 2006, 63, 467	01.01.2007
14.06.2007	RT I 2007, 44, 316	14.07.2007
24.10.2007	RT I 2007, 58, 380	19.11.2007
06.12.2007	RT I 2007, 68, 421	01.01.2008
17.12.2008	RT I 2009, 5, 35	01.07.2009
17.12.2009	RT I 2010, 2, 3	22.01.2010
28.01.2010	RT I 2010, 7, 30	26.02.2010
27.01.2010	RT I 2010, 9, 41	08.03.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
09.06.2010	RT I 2010, 34, 182	02.07.2010
09.12.2010	RT I, 21.12.2010, 6	31.12.2010
08.12.2010	RT I, 21.12.2010, 3	01.01.2011
23.02.2011	RT I, 24.03.2011, 1	03.04.2011
16.06.2011	RT I, 08.07.2011, 6	18.07.2011
07.03.2012	RT I, 29.03.2012, 1	30.03.2012
20.06.2013	RT I, 12.07.2013, 2	22.07.2013
20.06.2013	RT I, 12.07.2013, 1	01.08.2013
16.04.2014	RT I, 09.05.2014, 2	19.05.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.

18.02.2015	RT I, 19.03.2015, 2	29.03.2015
18.02.2015	RT I, 19.03.2015, 3	29.03.2015
18.02.2015	RT I, 19.03.2015, 4	29.03.2015
10.06.2015	RT I, 07.07.2015, 1	01.01.2016
16.12.2015	RT I, 31.12.2015, 38	10.01.2016, osaliselt 01.01.2016
15.06.2016	RT I, 05.07.2016, 1	01.01.2017
12.10.2016	RT I, 25.10.2016, 1	26.10.2016
14.12.2016	RT I, 31.12.2016, 1	10.01.2017
14.12.2016	RT I, 31.12.2016, 3	10.01.2017
22.03.2017	RT I, 07.04.2017, 2	17.04.2017
07.06.2017	RT I, 26.06.2017, 1	06.07.2017
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 2	27.11.2017
26.10.2017	RT I, 17.11.2017, 3	23.02.2018, osaliselt 27.11.2017. Jõustumisaeg 23.02.2018 muudetud - jõustub Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/97, mis käsitleb kindlustustoodete turustamist (uuesti sõnastatud) (ELT L 26, 02.02.2016, lk 19– 59), rakendamiskuupäeval [RT I, 30.12.2017, 3] – Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv (EL) 2018/411, 14. märts 2018, millega muudetakse direktiivi (EL) 2016/97 seoses liikmesriikide ülevõtmismeetmete kohaldamise kuupäevaga (ELT L 76, 19.03.2018, lk 28–29) – 01.10.2018
15.11.2017	RT I, 07.12.2017, 1	13.01.2018
13.12.2017	RT I, 30.12.2017, 3	03.01.2018
12.12.2018	RT I, 28.12.2018, 1	13.01.2019
19.12.2018	RT I, 10.01.2019, 1	20.01.2019
13.02.2019	RT I, 28.02.2019, 1	01.03.2019
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
13.11.2019	RT I, 04.12.2019, 1	14.12.2019
18.12.2019	RT I, 08.01.2020, 1	17.01.2020
17.06.2020	RT I, 10.07.2020, 1	20.07.2020, osaliselt 01.01.2021
12.11.2020	RT I, 21.11.2020, 1	01.01.2021
06.04.2021	RT I, 14.04.2021, 1	24.04.2021, osaliselt 30.06.2021 ja 01.01.2022
12.05.2021	RT I, 02.06.2021, 1	12.06.2021, osaliselt 26.06.2021
16.06.2021	RT I, 20.06.2021, 1	30.06.2021
17.11.2021	RT I, 30.11.2021, 1	10.12.2021
24.11.2021	RT I, 07.12.2021, 3	17.12.2021
16.03.2022	RT I, 29.03.2022, 3	08.04.2022

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

Käesoleva seadusega määratakse kindlaks riikliku finantsjärelevalve ja finantskriisi lahendamise eesmärk ning Finantsinspektsiooni õiguslik seisund, tegevuse alused, sealhulgas rahvusvahelise koostöö korraldus, ning tema rahastamise alused ja kord.

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

§ 2. Riiklik finantsjärelevalve ja kriisilahendamine

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

(1) Riiklik finantsjärelevalve (edaspidi *finantsjärelevalve*) käesoleva seaduse tähenduses on järelevalve riikliku finantsjärelevalve subjektide (edaspidi *finantsjärelevalve subjekt*) üle ning käesolevas seaduses, krediidiastutuste seaduses, krediidiandjate ja -vahendajate seaduses, kindlustustegevuse seaduses, investeerimisfondide seaduses, kogumispensionide seaduses, väärtpaberituruse seaduses, liikluskindlustuse seaduses, makseasutuste ja e-raha

asutuste seaduses, pandikirjaseaduses ja väärtpaberite registri pidamise seaduses ning nende alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud tegevuse üle.

[RT I, 28.02.2019, 1- jõust. 01.03.2019]

(2) Finantsjärelevalve subjekt käesoleva seaduse tähenduses on isik, kellele on pädeva organi poolt käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seaduse alusel antud tegutsemise õigus vastaval tegevusalal.

(3) Finantskriisi lahendamine käesoleva seaduse tähenduses on finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses ette nähtud kriisilahendusmenetluse läbiviimine ning kriisilahendusmeetmete või -õiguste rakendamine.

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

§ 3. Finantsjärelevalve ja finantskriisi lahendamise eesmärgid

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

(1) Finantsjärelevalvet teostatakse finantssektori stabiilsuse, usaldusväärsuse ja läbipaistvuse ning toimimise efektiivsuse suurendamise, süsteemsete riskide vähendamise ning finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamise eesmärgil, et kaitsta klientide ja investorite huve nende vahendite säilimisel ning seeläbi toetada Eesti rahasüsteemi stabiilsust.

(2) Finantskriisi lahendamise eesmärk on vältida krediidiasutuste maksejõuetusest tulenevaid negatiivseid mõjusid finantsstabiilsusele, kaitsta avaliku sektori vahendeid ning hoiustajate, investorite ja muude klientide vahendeid ning tagada krediidiasutuste kriitiliste funktsioonide katkematu toimimine.

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

(3) Finantsjärelevalvet teostatakse ja finantskriisi lahendatakse üksnes avalikust huvist lähtuvalt.

[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

§ 4. Finantsinspeksioon

(1) Finantsinspeksioon (edaspidi *Inspeksioon*) on autonoomse pädevusega ja oma eelarvega Eesti Panga juures asuv asutus, mille juhtimisorganid tegutsevad ja esitavad aruandeid käesolevas seaduses sätestatud korras.

(2) Inspeksioon tegutseb finantsjärelevalve teostamisel ja kriisilahendusülesannete täitmisel riigi nimel.

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

(3) Inspeksioon on finantsjärelevalve teostamisel ja kriisilahendusülesannete täitmisel sõltumatu.

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

(4) Inspeksioon tagab vajalikus ulatuses finantsjärelevalve ja kriisilahendusülesannete funktsiooni omavahelise sõltumatus.

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

§ 5. Inspeksiooni tegevuse põhimõtted

(1) Inspeksioon juhindub oma tegevuses õigusaktidest ja finantsjärelevalves rahvusvaheliselt tunnustatud tavadest, tegutsedes avatult ja läbipaistvalt ning rakendades häid juhtimistavasid. Inspeksioon kasutab otstarbekalt tema valdusesse antud vara.

[RT I 2006, 63, 467- jõust. 01.01.2007]

(2) Inspeksiooni järelevalvetoimingute sagedus ja rakendatavad meetodid arvestavad finantsjärelevalve subjekti suurust, tegevuse mõju finantsüsteemile ning tegevuse laadi, ulatust ja keerukust, lähtudes proportsionaalsuse põhimõttest. Inspeksioon arvestab haldussunni kohaldamisel riskide ja võimaliku rikkumise iseloomu, kestust ja korduvust ning varasemaid õigusrikkumisi, õigusrikkumise eest vastutava isiku majanduslikku võimekust, sealhulgas juriidilise isiku kogukäivet, teenitud kasumi või ära hoitud kahjumi suurust või füüsilise isiku aastasissetulekut, samuti tekkinud või tekkida võinud kahjude suurust ja võimalikku mõju finantsüsteemi stabiilsusele ning järelevalveasutusega tehtava koostöö ulatust.

[RT I, 29.03.2022, 3- jõust. 08.04.2022]

(3) Inspeksioon peab järelevalve teostamisel ning kriisilahendusmeetmete ja -õiguste rakendamisel arvestama oma otsuste ning toimingute võimaliku mõjuga, eelkõige süsteemsete riskide mõjuga, teise Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi (edaspidi *lepinguriik*) finantsüsteemi stabiilsusele.

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

§ 5¹. Finantskriisi lahendamise üksus ja selle funktsioonid

(1) Inspeksioonis moodustatud finantskriisi lahendamise üksuse ülesandeks on krediidiasutuste, investeerimisühingute ning nendega ühte konsolideerimisgruppi kuuluvate isikute (edaspidi käesolevas

paragrahvis *krediidiasutus*) kriisilahenduse ettevalmistamine ja kavandamine ning kriisilahendusmeetmete ja -õiguste rakendamine vastavalt finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses ning krediidiasutuste seaduses sätestatule.

(2) Inspeksiooni töötajad, kes täidavad käesoleva paragrahvi lõikest 1 tulenevaid tööülesandeid, moodustavad eraldi struktuuriüksuse. Inspeksioon peab tagama, et kriisilahendusfunktsioon ja järelevalvefunktsioon oleksid tegevuslikult sõltumatud. Inspeksioon peab ära hoidma finantskriisi lahendamise funktsiooni ja teiste funktsioonide vahel huvide konfliktide tekkimise võimaluse.

(3) Finantskriisi lahendamise ülesandeid ja Inspeksiooni järelevalve ülesandeid täitvad isikud teevad finantsseisundi taastamise ja kriisilahendamise ettevalmistamisel, kavandamisel ja rakendamisel tihedat koostööd.

(4) Finantskriisi lahendamise üksuse struktuurne eraldatus ja tegevuse sõltumatus ning tekkida võivate huvide konfliktide juhtimine ja teabevahetus sätestatakse täpsemalt Inspeksiooni asjakohastes sise-eeskirjades. [RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

§ 6. Inspeksiooni ülesanded ja õigused

(1) Inspeksiooni ülesanded finantsjärelevalve eesmärgi saavutamiseks on:

1) analüüsida ja jälgida pidevalt usaldusvääruse ja omavahendite nõuete ning Eesti Panga seaduses, käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud seadustes ning nende alusel antud õigusaktides ettenähtud muude kohustuste täitmist finantsjärelevalve subjektide poolt;

2) suunata ja mõjutada finantsjärelevalve subjekte kindla ja usaldusväärse juhtimise tagamiseks;

3) rakendada õigusaktides ettenähtud meetmeid klientide ja investorite huvide kaitseks;

4) rakendada seadustes ettenähtud alustel, ulatuses ja korras haldussundi;

4¹) olla seadustes ettenähtud juhtudel ja korras väärtegade kohtuväline menetleja;

[RT I, 09.05.2014, 2- jõust. 19.05.2014]

5) teha ettepanekuid finantssektorit ja selle järelevalvet puudutavate seaduste ja muude õigusaktide kehtestamiseks ja muutmiseks ning osaleda vastavate eelnõude väljatöötamisel;

6) teha koostööd rahvusvaheliste finantsjärelevalve organisatsioonide ja välisriikide finantsjärelevalve asutustega ning Euroopa Liidu institutsioonide, komiteede või muude pädevate asutuste või isikutega ja osaleda järelevalveasutuste kolleegiumite tegevuses;

[RT I, 21.12.2010, 6- jõust. 31.12.2010]

6¹) osaleda koos teiste lepinguriikide finantsjärelevalve asutustega loataotluste ja muudes finantsjärelevalve menetlustes käesolevas seaduses ja muudes õigusaktides sätestatud juhtudel;

[RT I, 21.12.2010, 6- jõust. 31.12.2010]

7) täita tagatisfondi seadusest, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest ja rahvusvahelise sanktsiooni seadusest ning nende alusel antud õigusaktidest tulenevaid ülesandeid;

7¹) edendada elanike teadlikkust finantsteenustest ja finantstoodetest;

[RT I, 12.07.2013, 2- jõust. 22.07.2013]

7²) täita nõukogu määrusest (EL) nr 1024/2013, millega antakse Euroopa Keskpangale eriülesanded seoses krediidiasutuste usaldatavusnõuete täitmise järelevalve poliitikaga (ELT L 287, 29.10.2013, lk 63–89), tulenevaid ülesandeid;

[RT I, 31.12.2015, 38- jõust. 10.01.2016]

7³) hallata finantsteenuste kättesaadavuse ja nende teenustega seotud tasude võrreldavuse tagamiseks vajalikke andmeid;

[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

7⁴) oma pädevuse piires ja kehtiva Finantsinspeksiooni strateegia alusel soodustada finantstehnoloogia arengut;

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

8) täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid, mis on vajalikud finantsjärelevalve eesmärgi saavutamiseks.

(1¹) Inspeksioon analüüsib ja jälgib finantskriisi lahendamise funktsiooni täitmiseks pidevalt finantsseisundi taastamise kava ning finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses ning selle alusel antud õigusaktides sätestatud muude kohustuste järgimist subjektide poolt.

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

(1²) Inspeksiooni ülesanded finantskriisi lahendamise eesmärgi saavutamiseks on:

1) analüüsida ja jälgida pidevalt finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses sätestatud omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõude täitmist;

2) rakendada õigusaktides ette nähtud meetmeid kriitiliste funktsioonide jätkuvuse tagamiseks ning klientide ja investorite huvide kaitseks;

3) rakendada kriisilahendusmeetmeid ja -õigusi finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses ette nähtud alustel, ulatuses ja korras;

4) rakendada haldussundi finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduses ette nähtud alustel, ulatuses ja korras;

5) teha koostööd rahvusvaheliste ja välisriikide kriisilahendusasutustega ning Euroopa Liidu institutsioonide, komiteede või muude pädevate asutuste või isikutega ja osaleda kriisilahenduskolleegiumite tegevuses;

6) täita muid seadusest tulenevaid ülesandeid, mis on vajalikud kriisi lahendamise eesmärgi saavutamiseks;

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

7) täita Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediidiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusefondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 225, 30.07.2014, lk 1–90), tulenevaid ülesandeid.

[RT I, 31.12.2015, 38- jõust. 10.01.2016]

(1³) Inspeksioon võib avaldada hoiatusteateid käesolevas seaduses sätestatud korras.

[RT I, 20.06.2021, 1- jõust. 30.06.2021]

(2) Inspeksioonil on oma ülesannete täitmisel kõik käesolevas seaduses ning käesoleva seaduse §-s 2 nimetatud seadustes ja nende alusel antud õigusaktides sätestatud õigused.

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

(3) Finantsinspeksioon kohaldab finantsjärelevalve- ja kriisilahendusmenetluses haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesolevast seadusest ning käesoleva seaduse §-s 2 ja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 7 nimetatud seadustest tulenevaid erisusi.

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

(4) Finantsinspeksiooni tegevusele kohaldatakse korrakaitse seadust käesolevas seaduses, käesolevas seaduses nimetatud seadustes ja nende seaduste alusel antud õigusaktides ning Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud erisustega.

[RT I, 31.12.2016, 1- jõust. 10.01.2017]

2. peatükk FINANTSINSPEKTSIOONI JUHTIMINE

1. jagu Nõukogu

§ 7. Nõukogu pädevus

(1) Inspeksiooni tegevust kavandab ja juhtimist kontrollib Inspeksiooni nõukogu (edaspidi *nõukogu*).

(2) Nõukogu:

1) kinnitab Inspeksiooni juhatuse (edaspidi *juhatuse*) ettepanekul Inspeksiooni tegevuse strateegia;
2) kinnitab juhatuse ettepanekul Inspeksiooni eelarve ja käesoleva seaduse §-s 37 sätestatud juhul lisaelarve ning teeb ettepaneku valdkonna eest vastutavale ministrile järgneva eelarveaasta järelevalvetasu mahuosa määra kohta;

2¹) kinnitab eelarve ülejäägi kasutamise;

3) kinnitab juhatuse ettepanekul Inspeksiooni struktuuri kujundamise ja töö tasustamise alused ning käesoleva seaduse § 5¹ lõikes 4 sätestatud sise-eeskirjad;

[RT I, 19.03.2015, 3- jõust. 29.03.2015]

4) kinnitab juhatuse koosseisu suuruse, nimetab ametisse juhatuse liikmed ning valib nende hulgast juhatuse esimehe;

5) kutsub tagasi juhatuse liikmed;

5¹) kinnitab juhatuse ettepanekul Inspeksiooni siseaudiitori ja temaga töölepingu sõlmimise või selle lõpetamise;

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

5²) kinnitab juhatuse ettepanekul Inspeksiooni siseauditi tegemise korra;

[RT I, 02.06.2021, 1- jõust. 12.06.2021]

6) otsustab juhatuse esimehe ja liikmetega ametilepingu sõlmimise, muutmise ja lõpetamise;

7) kinnitab juhatuse esimehele ja liikmetele makstava ametitasu ja lisatasu suuruse ning nendele kohaldatavad sotsiaalsed garantiid;

8) otsustab juhatuse esimehe ja liikme vastu viimaste poolt õigusakti või oma kohustuse rikkumise tagajärjel riigile tekitatud kahju hüvitamise nõude esitamise;

9) kinnitab juhatuse esitatud Inspeksiooni aastaaruande;

10) kinnitab nõukogu reglemendi;

11) teeb otsuseid muudes seadusega nõukogu pädevusse antud küsimustes.

[RT I 2005, 59, 463- jõust. 15.11.2005]